

A Nagy Villanás

JEGYZETEK A **RENDSZERVAKUS** FOTÓZÁSRÓL

Joe McNally

New
Riders

VOICES THAT MATTER™

A Nagy Villanás – Jegyzetek a rendszervakus fotózásról

Joe McNally

© 2011 Perfact-Pro Kft.

ISBN: 978-963-9929-15-9

Minden jog fenntartva!

Authorized translation from the English language edition, entitled HOT SHOE DIARIES, THE: BIG LIGHT FROM SMALL FLASHES, 1st edition, 0321580141 by MCNALLY, JOE, published by Pearson Education, Inc, publishing as New Riders, Copyright © 2009 New Riders. All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval system, without permission from Pearson Education, Inc. HUNGARIAN language edition published by PERFECT-PRO KFT., Copyright © 2011 Perfact-Pro

Bármilyen másolás, sokszorosítás, illetve adatfeldolgozó rendszerben történő tárolás a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül tilos. Az itt közölt információk kizárólag az olvasó személyes használatára készültek. Jelen mű felhasználása más könyvekben, kereskedelmi szoftverekben, adatbázisokban csak a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulásával lehetséges.

A szerző és a kiadó a tőle elvárható legnagyobb gondossággal járt el a könyv és a programok készítése során. A könyvben, illetve a programokban található esetleges hibákért, használatukból eredő esetleges károkért sem a szerző sem a kiadó nem vállal semminemű felelősséget.

Minden fotó © Joe McNally, kivéve:

„Száguldás a Belváros Búszkeségével”: Mike Corrado; „Tekerd fel a volumét” és „Építsünk stúdiót a kertben”: Brad Moore; a felszerelés és a Speedlight LCD fotói: Drew Gurian, Will Foster és Jennifer Pinto; Joe fotói, ahogy az objektíveket tartja: Scott Holstein; Joe fotói, ahogy a fényképezőgépet és a vakut tartja: Rob Stephen; Anne Cahill fényképe: Ken Sklute; fotók a gorillajelmezben lévő Joe-ról: Drew Gurian; a szerző fotója a hátsó borítón: Anne Cahill

Különleges smink és testfestés a „A hölgy fényel a tóban” és a „Egy fény az ablakban” c. képeken: Copper Perry

Az 1. rész nyitóidézete: Vissza a jövőbe; 2. rész nyitóidézete: A sebhelyes arcú; 3. rész nyitóidézete: Pizskos Harry; 4. rész nyitóidézete: Csillagok háborúja

Az eredeti kiadás közreműködői

Szerkesztő: Ted Waitt

Műszaki szerkesztő: Lisa Brazieal

Interior design: Charlene Charles-Will és Kim Scott

Tördelő: Kim Scott, Bumpy Design

Tárgymutató: James Minkin

Borítóterv: Charlene Charles-Will

Borítókép: Joe McNally

Felelősség korlátozása

A kiadó a könyvben szereplő információkat azok jelenleg elérhető („As Is”) formájában, felelősségvállalás nélkül közli. A kiadó a tőle elvárható gondossággal járt el a könyv készítése során, azonban sem a szerző, sem a Peachpit semmilyen felelősséget nem vállal bármilyen veszteségért vagy kárért, amelyet közvetlenül vagy közvetve a könyvben leírt utasítások, vagy bemutatott szoftver- és hardvertermékek okoztak vagy okozhattak.

Védjegyek

Minden Nikon termék a Nikon és/vagy a Nikon Corporation védjegye vagy bejegyzett védjegye.

A gyártók és forgalmazók által termékeik megkülönböztetésére használt elnevezések jelentős része védjegy. Ahol ezek az elnevezések megjelennek a könyvben és Peachpitnek tudomása van arra, hogy védjegyekről van szó, az elnevezések úgy szerepelnek, ahogy a védjegy tulajdonosa azt megköveteli. A könyvben szereplő minden egyéb terméknév és szolgáltatás a szerkesztő által meghatározott formában, a védjegy megsértésének szándéka nélkül szerepel. Ezek, illetve bármilyen más márkanév használata nem jelenti azt, hogy a kiadó bármilyen kapcsolatban állna a védjegyek tulajdonosaival.

A magyar kiadás közreműködői

Fordította: Magócsi Márton

Szakmailag lektorálta: Kadosa Zoltán, Weisz Tamás

Nyelvileg lektorálta: Kulcsár Zsuzsanna

Tördelte: Jakab Zsolt (Fontoló Stúdió)

Felelős kiadó a Perfact-Pro Kft. ügyvezető igazgatója

1101 Budapest, Pongrác út 9/b.

Tel: 260-0990

Fax: 431-0028

info@perfact.hu

www.perfactkiado.hu

Nyomta és kötötte: Gyomai Kner Nyomda Zrt. Felelős vezető: Fazekas Péter vezérigazgató

Egy csipetnyi só, egy csipetnyi bors

VANNAK, AKIK AZT MONDJÁK, hogy a világitás olyan, mint egy focicsapat pontlövésekre kidolgozott stratégiája. Van egy mozgó, bonyolult, ikszekkel, karikákkal, nyilakkal, védőkkel és támadókkal teli ábra. És persze mint minden a fociban, mindegy, milyen gondosan lett megtervezve a figura, ahogy játékba kerül a labda, valami közbejön, és irányíthatatlanná válik a meccs, sok-sok izzadsággal, nyögéssel és sérülési lehetőséggel.

Megint mások egy rejtélyes hieroglifához hasonlítják a világítást, ismeretlen jelekkel, ami megoldhatatlan, mint egy matekpélda, és olyan vonzó, mint egy félév szerves kémia.

Vannak olyanok is, akik egyszerűen varázslatnak gondolják a fényt, olyan illékony valaminek, ami egyik nap kedvez nekünk, a másik nap pedig nem. A saját feje után megy, és nem lehet sokkal jobban befolyásolni, mint egy tábortűz lángjait és árnyait. Kántálsz, imádkozol a fotonok istenéhez, és reméled, hogy a végén minden rendben lesz.

Sajnos már gimiben a szexuális felvilágosításnál megmondták: a remény nem jó módszer.

Én a lehető legjobban megpróbálom leegyszerűsíteni a dolgokat. Számomra a világítás sosem a számokról szólt. Emlékszel, szó volt már róla, hogy egy blendével alulexponálad a háttérrel, hogy telített legyen, de vakuzod az alanyt. A logika és a matek azt mondaná, hogy a vaku fényerejét akkor egy blendével erősebbre kéne állítani. Egyszerű, nem? Ha -1 blende van a háttéren, akkor +1 kell az előtérre.

De nem így működik.

Tekints úgy a világítási tervekre, mint egy receptre. Megnézed a fotonszakácskönyvet, ott az ábra az értékekkel, a pozíciókkal, hozzávalókkal, az alany-fényképezőgép távolsággal, a blendékkal és három evőkanál apróra kockázott akármivel. Bla-bla-bla. Oké. Rendben. Jó cucc. Csak ne feledd, hogy ez nem egy jogi szöveg. *Ez csak a kiindulási pont.*

A legtöbb fincsi, fantasztikus fotó valamennyi alap technikai tudás és józan paraszti ész eredménye, amihez hozzájön még egy csipetnyi ez, pár csepp tabasco, bors, állandó kavargatás, némi ragasztószalag itt-ott, egy kis

„Képesnek kell lenned a különböző típusú fények és fényforrások felismerésére, és annak felmérésére, hogy azok milyen hatást fognak majd kelteni.”

expozíciókompenzáció, valamennyi fénylányítás és persze a végén a megfelelő hőmérséklet a sütőben. És akkor még nem is említettük a szakács egészséges, segítőkész természetét, aki terelgeti, kéri, bátorítja, kényszeríti, vagy bármilyen más módon kihozza a legkifejezőbb ízezet az azokból az összetevőkből, amik a nagy fazékban kavarognak.

Van néhány alapanyag, amit az elején be kell keverni, mielőtt a módosítások, fűszerek, csettintések és tálalás finomhangolásához fogunk.

Szín

A szín és annak irányítása nagyon komoly dolog. A szín határozza meg a kép hangulatát, és ezáltal befolyásolja a néző kedvét és érdeklődési szintjét is. A fénynek természetesen színe van, és amikor kis vakukkal világítunk, fontos észben tartani, hogy a vaku fényének és a környezeti fénynek is van színe. Kis, a fotóstáskából előhúzható, elemekkel működő egységekről van szó. Nem fényágyúk, amik eltakarítják az útból a környezeti fényt (ez is előfordulhat persze stúdióban vagy portrézáskor, ilyenkor csak a vaku fényének színével kell számolni).

De a való világban történő munka során a legtöbbször a vaku fényét a környezeti fénnel vegyítjük, aminek már eleve van egy színe és hangulata. El kell döntenie, hogy megváltoztatjuk-e ezt a hangulatot és átrendezzük a dolgokat egy új színskála bevezetésével, vagy pedig szépen, elegánsan, észrevétlenül hozzáadjuk a vaku fényét.

Ehhez képesnek kell lennünk érteni és irányítani a színeket. Most, hogy a digitális képalkotás világában, a RAW képek rögzítésének lehetőségével élünk, sokan nem tulajdonítanak ennek kellő jelentőséget. A digitális képek állíthatósága csodálatos dolog, de nem vészkijárat. Sokszor hallottam: „Na és? RAW-ba fotózol, utólag beállítod!”

Pedig nagyon is fontos. A RAW nem felmentés a tudás alól. Az, hogy utólag lehet állítani a színeken, nagy áldás, de képes kell hogy legyél a különböző típusú fények és fényforrások felismerésére, és annak felmérésére, hogy azok milyen hatást fognak majd kelteni. Azonnal, a helyszínen. Ez létfontosságú, mert ez határozza meg, hogy milyen színű fényt adunk hozzá a környezetihez a vakuval.

Melegebbet? Hűvösebbet? Úgy színezzük, hogy beleolvadjon a környezetbe és egészséges legyen? Vegyük elő a színházi csomagot, és legyen hollywoodi?

Ezek mind a terepen, a helyszínen meghozandó döntések, mert az utólagos fehéregyensúly-állításnak megvannak a maga korlátai. Átállítod, és persze az egész kocka színe megváltozik. De mi van akkor, ha a környezeti fény nagyon meleg műfény, az előteret meg semleges fehér vakuval villantottad meg? Két különböző szín van a kockán, és ha nem mennek egymáshoz, akkor a fehéregyensúly globális állítása csak az egyiket segít. Ha rossz színnel villantasz, a rétegek poklára ítéled magad Photoshopban, és órákat elvesz az életedből, hogy megpróbálsz „megjavítani” egy olyan dolgot, amit pillanatok alatt jól beállíthatnál volna fotózás közben.

Tanulj tehát egy kicsit a színekről.

Minőség

A fény minősége egy másik alapanyag. A legtöbb emberből zsigeri „fújjj” reakciót vált ki a rossz fény, de nehéz pontosan meghatározni, hogy mi a jó fény. Legyen elég annyi, hogy el kell tölteni némi időt a konyhában ahhoz, hogy ráérezz. A fény lehet kemény, lágy, körülölelő, durva, éles, pompás, fénylő, túlvilági, felhős, halvány, őszinte, kontrasztos, tiszta, nyitott – kicsit zavarba ejtő, nem? Nagyon sok jelzővel le lehet írni a fényt, és nagyon sokféle is a fény. Nézd meg a fűszeres polcot a tűzhely mellett. Melyik üvegcsét nyitod ki?

Irány

A fény beesési szöge az alanyra szintén nagyon fontos. Elölről, hátulról, felülről, alulról? Az alanyt megvilágítva mindegyik más-más érzetet kelt. Más érzetet kelteni. Ez jó dolog, nem? Nap mint nap milliószámra készülnek fényképek. Mitől lesz más a mienk? A fény irányítása nagyon fontos ehhez, és az irányítás egyik fontos lépése a fény irányának meghatározása.

Én leginkább embereket fotózom, és hidd el, csak a fény irányának megválasztásával lehet nagyon előnyös és nagyon előnytelen képeket is készíteni. Mindig a német iparmágnás, Krupp Arnold Newman által készített fotóját hozom fel példának. Iskolapéldája annak, hogy a fény iránya befolyásolja a kép hangulatát, mondanivalóját. Bárdolatlan fény a bárdolatlan emberhez. Krupp hullószzerűen néz ki, ami a fény irányának, színének és minőségének együttes eredménye. A világítás megadja a hozzáállást.

„Ne hús kockát lőj, hanem kétszázat! Jegyezz meg dolgokat!

Nézd meg a képeidet! Készíts még többet!

Ne feledd!

Nincs halálra ítélt pixel. A digitális fotózás egyik szépsége, hogy kényedre-kedvedre kísérletezhetsz, csak magadnak okozol fáradságot (meg persze a feleségednek, férjednek, barátnődnek, barátodnak, gyerekeidnek, háziállataidnak, szomszédaidnak és bárki másnak, aki részt vesz a kísérleteidben).

Nem rohangálsz a laborba, nincs előhívási költség, nem kell a diákat vagy negatívokat nagy munkával összeegyeztetni a terepen készített jegyzetekkel. „Nézzük csak, a 21. és a 27. kocka között a fény a géptől balra volt nagyjából 3 méterre...”

Minden ott van a képfájlban, a metaadatokban. A fények beállítását meg egyszerűen csak le lehet fotózni. Werkfotó. Így minden expozíciós információ birtokában leszel, és még a fények elhelyezéséről is van egy kiválóan használható vizuális jegyzeted. Milyen magasan is volt? Milyen messze? Mekkora volt a blende, a záridő és az expozíciókompenzáció?

Kísérletezz! Van egy csomó olyan dolog, amit jó tudni. Azok a fránya kis gombok és tárcsák lelketlenül változtatnak meg beállításokat a fényképezőgépen, de ezek olyan beállítások, amik nagyon komolyan befolyásolják a képeid esztétikai minőségét. A mai csili-vili digitális gépek fantasztikusak és okosak, de nem olyan okosak, mint mi, és egy csepp stílusérzékük és művészi hajlamuk sincs. A programautomatika és az automata expozícióállítás olyan, mint egy nagy nemzetközi kartell, ami összeesküszik ellenünk, hogy lustává és függővé váljunk.

Szabadítsd ki magad! Készítsd egyik képet a másik után! Ne húsz kockát lőj, hanem kétszázat! Jegyezz meg dolgokat! Nézd meg a képeidet! Készíts még többet! Érezz rá, milyenek azok, amiknek a stílusa, színe, fénye, hozzáállása lázba hoz!

Így nem véletlenül lesznek jó képeid.

„A fény lehet kemény, lágy, körülölelő, durva, éles, pompás, fénylő, túlvilági, felhős, halvány, őszinte, kontrasztos, tiszta, nyitott – kicsit zavarba ejtő, nem?”

Szegd meg a szabályokat!

Dunát lehetne rekeszteni a világítási útmutatókkal, elvekkel és leírásokkal. Sokukban kiváló információ van. Követendő és kerülendő dolgok. Parancsolatok. Szabályok, ha úgy tetszik.

Szegd meg őket!

Emlékszel, mit mondott Barbosa a *Karib tenger kalózáiban* Miss Turnernek, amikor a kalózok becsületkódexének megfelelő elbánást követelt?

„Hölgyem, ez nem egy kódex, sokkal inkább irányelvek gyűjteménye.”

Szóval indulj ki ezekből. Tedd oda, ahová a szabályok mondják, majd rakd át oda, ahová tenni szeretnéd. Nézd meg, mi tetszik.

Ne feledd, a dolog hasonlít a főzéshez, végeredményben a saját ízlésedről szól. Lesznek olyan képeid, amiket te fel se vállalnál, mégis imádni fogják őket. Máskor pedig úgy fogod érezni, hogy az eddigi legjobb kockádat tetted le az asztalra, a világ viszont elmegy mellette. Mindig egy kollégám példáját hozom fel, aki a *Time* borítójára fotózott egy ismert vállalkozót. Akkoriban ezt a kalandor kapitalistát jó szemmel nézték, megváltóként tisztelték. Lejött a borító, a kollégámat pedig sokan felhívták, hogy milyen tökéletesen megörökítette ennek az iparos messiasznak a varázsát és lényegét.

Utána persze kiderültek dolgok. Egy éven belül a mág-nás mindent elveszített és börtönbe került. Újra címlapon volt, a kép ugyanaz (nem volt új, elérhető kocka). A kollégám megint hívásokat kapott, és megint gratuláltak neki, hogy milyen jól megörökítette ennek a csúszómászónak a ragadozó gonoszságát.

Ki tudja? Mi a jó és mi a rossz? Mi finom és mi nem? Állítólag vannak, akik szeretik a kelbimbót. □

„A TÓ ÚRNŐJE a legnemesebb csillogó selyembe
öltözve magasra tartotta a víz öléből kiemelt
Excaliburt, és jelezte, hogy az Isteni Gondoskodás úgy
rendelkezett, hogy enyém, Artúrét legyen a kard. Ezért
vagyon én a királyotok!”

„Figyelj, az, hogy egy furcsa nő egy pocsolóban
kardokat osztogat, még nem ad alapot
a kormányzásra!”

– *Monty Python: Gyalog galopp*

A hölgy fénnyel a tóban

Ha Deirdre hirtelen előhúzott volna egy kardot az Abiquiu-tó mélyéből, és királlyá koronáz vele, az sem lepett volna meg. Olyan varázslatos személyisége van az objektív előtt, és olyan gyakran dolgoztunk már együtt, hogy egyből munkához lát, amint elkezdek fotózni.

Ezen a bizonyos fotózáson lehet, hogy jól elvert volna kardéllal, ha lett volna kardja, mert nagyon hideg volt a tó.

Nagyon szeretek vízfelületeket használni a modelljeim mögött napkeltekor vagy napnyugtakor. A víz természetesen tükröződő felülete nagyon kitolja az „arany óra” idejét, ami különben sokkal inkább „arany tíz perc”, semmint egy óra. Olyan, mint egy hatalmas derítőlapp, amiről nemcsak a fények, hanem a színek is visszaverődnek. Próbáld meg ugyanezt fákkal és fűvel. Búcsút inthetsz

a környezetnek, a kontextusnak, a mélységnek, a kép érdekességének. Deirdre egy feketeségben, nem vízben úszó fej lenne csak.

Nagyon fontos, hogy a fényképezőgép a víz szintjén legyen. Azok az olvasók, akik látták már David Hobby videóit, emlékezhetnek rá, hogy véletlenül félig vízbe mártotta a gépét, miközben megpróbálta a fényképezőgép szemszögét minél közelebb vinni a víz felszínéhez (nehéz elfelejteni, még vissza is játszotta lassítva). Magamra ismertem, mert én is elkövettem már jó párszor ezt a hibát. Vízben való portrézáskor a leghatásosabb nézőpont gyakorlatilag a víz nézőpontja.

A fény itt hihetetlenül egyszerű. Egy fényáteresztő ernyő a fényképezőgép jobbján. A lényeg az, hogy az

„Nagyon szeretek vízfelületeket használni a modelljeim mögött napkeltekor vagy napnyugtakor.”

ernyő felületének nagy részét leárnyékoljuk, megőrizve ezzel az ernyő által biztosított lágy fényminőséget, de elkerülve az ernyők másik jellemzőjét: a fény irányítatlan terjedését. Azt mondd, hogy ez tökéletes alkalom lett volna használni a Lastolite Ezybox szoftboxot? Az újat, a kettős diffúzorral, gyönyörű, lágy, irányítható, nem szóródó szoftboxfényvel, amihez még egy, az ilyen helyzetekre kitalált fogantyút is adnak?

Igen. Viszont ez abban a nagy táskámban volt, amit nem vittem magammal a tóhoz. A fekete ragasztószalag megint életet ment! Leragasztottam az ernyő nagy részét, így egy kis szoftboxnak megfelelő világítófelületet kaptam.

A TTL vakufénymérés megint csak nagyon hasznos volt ebben a helyzetben. Deirdre folyamatosan más távolságra van az objektívtől és a fénytől, ahogy mozog, kiemelkedik és visszasüllyed a vízbe, és egybeolvad a környezettel. Az objektív követi, megadja a gépnek a távolságot, ami kiértékelő módban mér fényt az egész kockán, miközben a vaku elővillanása alapján a vaku fényét is beleszámítja az expozícióba. Az egész nagyon jól működik. Telített színeket akartam látni a háttérben, ezért –1 blende expozíciókompenzációt állítottam be a gépen, majd beleültem a vízbe, és a gépről tudtam irányítani a távoli vakut. Egy kicsit több, egy kicsit kevesebb. Én irányítottam a fényt.

A vaku nagyon közel is van a modell arcához, így elég volt kicsiket villanania, ami azt jelentette, hogy kevés áramot használt, és gyorsan újratöltött. Ez olajat önt a tűzre, már ami az exponálás sűrűségét illeti. Így gyorsan és sokat lehet fotózni, a szemekkel a keresőben és kevés beszéddel. Ilyen helyzetben nem történik meg az a gyakori eset, hogy lyukat kell beszélni a rosszul szabott zakót, csíkos inget és kockás nyakkendőt viselő alanyod hasába, aki nem tud mit kezdeni a kezével. Itt a kreatív táncos mozgását egyáltalán nem akarod megszakítani beszéddel, túl sok instrukcióval vagy technikai gikszerekkel. Csak fogd be a pofád és fotózz, hagyd, hogy a fény és a fényképezőgép beszéljen helyetted. □